

FPDG

Fælles Pædagogisk
Didaktisk Grundlag

SOSU
Østjylland

Indholdfortegnelse

1. Indledning	2
2. Faglige kompetencer og dannelse på erhvervsuddannelserne	4
3. Faglige kompetencer i Efter- og videreuddannelsen	6
4. Pædagogiske og didaktiske principper	7
5. Den daglige undervisningspraksis	10
6. Evaluerings- og kvalitetsarbejde	14
7. Professionelle læringsfællesskaber	15
8. Pædagogisk ledelse	15

1. Indledning

SOSU Østjyllands kerneopgave er at uddanne og efteruddanne fagprofessionelle medarbejdere til en omsorgskarriere inden for sundhed, omsorg og pædagogik. Skolen udbyder derfor en mangfoldighed af uddannelser og efteruddannelse indenfor SOSU-området, det pædagogiske område, tandklinikassistentområdet og det præhospitale område.

SOSU Østjyllands Fælles Pædagogisk Didaktisk Grundlag (FPDG) beskriver målsætningerne for arbejdet med og udviklingen af pædagogik og didaktik, og gælder for det samlede pædagogiske personale, som omfatter undervisere, uddannelsesvejledere, støttefunktioner og ledelse.

FPDG anvendes som afsæt for undervisning og didaktik ift. elever og deltagere på vores uddannelser. Den pædagogiske ledelse og Pædagogisk Råd sørger sammen for implementering og løbende opfølgning af det fælles pædagogisk-didaktiske grundlag.

På erhvervsuddannelserne er der i undervisningen fokus på, at eleverne dannes som bevidste, kritiske og reflekterede borgere i en bæredygtig kontekst

Den didaktiske tilgang skal derfor skabe rammer for at træne mestring af det 21. århundredes kompetencer, hvor eleverne kan afprøve, udvikle og træne deres dømmekraft, så de kan vurdere og udvikle deres praksis blandt andet med velfærdsteknologiske løsninger.

Gennem uddannelsen vil eleverne blive motiveret til at påtage sig en aktiv rolle i mødet med globale udfordringer, så de kan bidrage med løsninger og udvikle sig som innovative, ansvarlige og reflekterende samfundsborgere.

I undervisningen på efter- og videreuddannelserne er der fokus på at udbyde kurser og efter- og videreuddannelse, der er udviklet i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Der er ligeledes fokus på at anvende en bred vifte af didaktiske tilgange, hvor undervisningen skaber rammerne for kompetenceudvikling af fagprofessionelle og ufaglærte medarbejdere.

Underviserne har fokus på at facilitere læreprocesser, der understøtter deltageres udvikling af faglige og personlige kompetencer, herunder evnen til refleksion og etisk dømmekraft, men også kompetencer, der understøtter deltageres mulighed for at arbejde med det 21. århundredes kompetencer.

Undervisere på SOSU Østjylland besidder en høj faglighed samt pædagogiske og didaktiske kompetencer, der er uundværlige i arbejdet med at lede klasserummet og opbygge relationer til og blandt elever og deltagere.

Med udgangspunkt i FPDG samt i dialog med elever, deltagere og kolleger tilpasser underviserne undervisningen, både hvad angår det faglige indhold, de anvendte didaktiske og pædagogiske metoder og skolens overordnede målsætninger om bæredygtighed og internationalisering.

2. Faglige kompetencer og dannelse på erhvervsuddannelserne

Uddannelserne på SOSU Østjylland bidrager til at udvikle elevernes erhvervskompetencer, deres faglige identitet og stolthed samt deres dannelse som ansvarlige og reflekterende samfundsborgere.

Kompetencer til erhvervene

Der er fokus på, at der i undervisningen bygges bro til det arbejdsliv, eleverne er en del af, når de er i oplæring. Fokus handler også om, at eleverne skal tilegne sig kompetencer og et mindset, så de kan handle i fremtidige og endnu ukendte situationer, så de efter endt uddannelse kan mere end blot mestre kendte situationer.

Derfor er skolen løbende i dialog med elevernes arbejdspladser samt med relevante forskningsinstitutioner og videncentre, der arbejder med samme fokus.

Dannelse som samfundsborger

I løbet af deres uddannelse skal eleverne arbejde med begreber som demokratisering, interkulturel forståelse og internationalisering.

Som en af UNESCO's verdensmålsskoler har SOSU Østjylland forpligtet sig til, at alle elever skal have undervisning i bæredygtig udvikling og en bæredygtig livsstil, menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene, fremme af en fredelig og ikke-voldelig kultur, globalt medborgerskab og anerkendelse af kulturel mangfoldighed og af kulturens bidrag til en bæredygtig verden.

Disse dannelsesaspekter medvirker til, at eleverne udvikler sig til aktive og reflekterende og kritiske samfundsborgere, som kan agere i et komplekst, moderne samfund og forme et liv, de er stolte af.

Faglig stolthed og dannelse som fagprofessionel

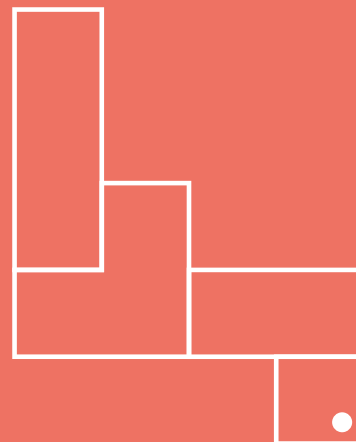
Det er vigtigt, at eleverne kan se og mærke meningen med deres uddannelse, når de i uddannelsen får mulighed for at opleve handlekompentence, mestring og dermed faglig stolthed.

Der skabes grundlag for, at eleverne kan bidrage til udviklingen i deres fremtidige erhverv, når vi i undervisningen hjælper dem til at reflektere kritisk og fagprofessionelt over indholdet i og vilkårene for erhvervet.

3. Faglige kompetencer i Efter- og videreuddannelsen

I efter- og videreuddannelsen er der fokus på at skabe uddannelsesforløb, der giver deltagerne de kompetencer, som erhvervene efterspørger og som styrker deltagernes handlekompetencer i deres erhverv.

Sammen med FPDG sikres dette ved, at underviserne i efteruddannelsen både har erhvervs erfaring, en relevant uddannelse og løbende tilegner sig ny faglig viden.

Der arbejdes med følgende tre grundlæggende videnstyper:

- Praxis- og anvendelsesorienteret viden
- Nyeste forskningsbaseret viden
- Dannelsesrettet viden

4. Pædagogiske og didaktiske principper

FDPG bygger på fem pædagogiske og didaktiske principper, der fungerer som pejlemærker for den undervisningspraksis, der dagligt udfoldes.

Principperne tager udgangspunkt i uddannelsernes formål og bekendtgørelser og i den vedvarende samtale om pædagogik og didaktik blandt det pædagogiske personale på SOSU Østjylland.

Helhedsorienteret undervisning

Helhedsorienteret undervisning understøtter elevernes og deltagernes forståelse for tværgående fagligheder i det erhverv, som de uddanner og efteruddanner sig til. Undervisningen kan tilrettelægges som temaarbejde, hvori flere fagområder indgår, eller gennem opgaver i et enkelt fag, der kræver, at der anvendes viden og færdigheder fra andre fag og fagområder.

Det er vigtigt, at læringen mellem de forskellige fagområder og niveauer har sammenhæng og derigennem medvirker til at øge transfer mellem fag og praksis. Det forudsætter, at underviserne sikrer grundig planlægning og samarbejder omkring temaer og undervisningsaktiviteter. Derfor er det nødvendigt, at underviserne ser det som et fælles ansvar at have kendskab

til hinandens fag og fagområder, samt at de sammen udvikler undervisningens indhold og de didaktiske metoder på tværs.

Praksisnær undervisning

Praksisnær undervisning handler om at arbejde med teoretisk viden, der omsættes i praksiseksempler. Det kan fx være opgaver, der foregår i praksislignende miljøer, hvor situationer fra praksis efterlignes gennem simulation eller rollespil.

Det kan også handle om en praksissituation, der efterfølgende reflekteres over med teoretisk viden og videnskonstruktion.

Formålet er at øge de faglige handlekompetencer, så de lærer at udnytte de ressourcer, der er til rådighed og motiveres til at se nye muligheder i deres arbejde – og dermed at de kan bidrage til at skabe nye og ukendte løsninger på problemstillinger på tværs af faggrænser.

Undervisningsdifferentiering

Eleverne og deltagerne skal blive så dygtige som muligt og ved at tage udgangspunkt i deres forudsætninger. Gennem undervisningsdifferentiering, kan underviserne understøtte og udfordre alle elever og deltagere.

Her inddrages skolens støttefunktioner i den daglige undervisning afhængig af elevernes behov.

Feedback og feedforward

Feedback og feedforward understøtter opbygningen af en åben og tillidsfuld kultur for selvstændighed, samarbejde og refleksion.

På SOSU Østjylland er tanken at:
”Vi lærer, forbedrer os, bliver klogere og dygtigere af at indgå i fællesskaber, hvor vi hjælper hinanden.”

I undervisningen arbejdes der med feedback og feedforward på både produkter og processer.

Feedback giver mulighed for at indgå i dialog om læring, motivation og indsats, og feedback giver underviseren indblik i arbejde og læreprocesser, hvorigennem underviseren kan justere og differentiere undervisningen.

Feedforward giver mulighed for at få fokus på, hvad der skal arbejdes fokuseret på fremadrettet. Feedback og feedforward tilrettelægges systematisk for at understøtte den fortsatte læringsproces.

Relationer

Gode relationer er afgørende for trivsel og læringsudbytte. Derfor skal underviserne arbejde med at udvikle og understøtte trygge læringsmiljøer, hvor der både er plads til holdet som helhed og den enkelte elev eller deltager.

Det er vigtigt at italesætte, at arbejdet i undervisningsrummet er en øvebane, hvor forudsætningen for læring er at sætte sin tvivl og mulige fejl i spil.

At lære at sige til og fra er vigtige parametre i det fremtidige arbejdsliv, og det er med til at understøtte udvikling af professionelle relationskompetencer.

I efteruddannelsen er kursernes længde og indhold rammesættende for mulighederne og betingelserne for arbejdet med det relationelle rum.

5. Den daglige undervisningspraksis

På baggrund af relevant forskning og de drøftelser, der løbende sker med det pædagogiske personale på SOSU Østjylland om pædagogik og didaktik, beskriver dette afsnit en retning for udviklingen af skolens daglige undervisningspraksis.

Der skal være tydelige rammer og åbenhed om, hvad der skal læres, og hvad der skal til for at tilegne sig læring.

Tydelige rammer skaber større engagement, mere initiativ, selvstændighed og nysgerrighed i forhold til at løse opgaver og deltage aktivt i undervisningen.

Og for at sikre kvaliteten i undervisningen er det vigtigt, at både kompetencemål og fagmål udmøntes i konkrete læringsmål, og at formål og indhold i undervisnings- og læreprocesser er beskrevet.

- **Alle er forskellige**
- **Læringsfokus**
- **Metodevalg og metodisk mangfoldighed**
- **Samspil mellem teori og praksis**
- **Klarhed, struktur og klassekultur**
- **Digital handlekompetence**
- **Det 21. århundredes kompetencer**

Alle er forskellige

På SOSU Østjylland har vi høje ambitioner for både uddannelser, elever og deltagere.

Målet er, at der sker udvikling for alle og dermed, at alle bliver så dygtige, som de kan. God undervisning tager udgangspunkt i forskellige forudsætninger og ressourcer, og det tilstræbes derigennem at give alle lige deltagelsesmuligheder.

Forudsætning for mestring er, at kunne se sine muligheder for at deltage og at opleve at aktiviteten giver mening.

Når vi differentierer undervisningen, får flere mulighed for at deltage i faglige aktiviteter på en meningsfuld måde.

Det er vigtigt, at skolens støttefunktioner involveres i den daglige undervisning, og at der er fokus på både at udfordre og støtte, samt på at understøtte med relevante læse- og skriveteknologier.

Læringsfokus

Det er vigtigt, at alle læringsforløb skaber fundament og motivation for fortsat læring – også efter at have færdiggjort uddannelsen - samtidig med at der tilegnes teori og praksis, der er forbundet med erhvervet. Det stiller krav til, at alle i undervisningen mødes af klare læringsmål, tydelige kriterier og formulerede forventninger til deres præstationer.

En forudsætning for optimal læring er et læringsmiljø, der er præget af gensidig respekt, tillid og nysgerrighed, og hvor der er plads til at begå fejl og lære heraf.

Et sådant læringsmiljø findes, hvor der er mulighed for at eksperimentere, og hvor der er didaktisk opmærksomhed på, at mange også lærer at arbejde selvstændigt, hvor underviserne uddelegerer ansvar og kompetence til eleverne i det omfang, det understøtter læringen.

Metodevalg og metodisk mangfoldighed

Der findes ikke kun én rigtig undervisningsmetode. Det didaktiske valg hænger sammen med, hvad der skal læres, det faglige stof, elever og deltageres forudsætninger og hvilke fysiske redskaber og teknologier, der er til rådighed.

Fysiske og teknologiske muligheder bør fremme læring, skabe transfer til erhvervet og bidrage til, at der kan udvikles et trygt og eksperimenterende læringsmiljø.

Samspil mellem teori og praksis - øvelse og refleksion

Sammenhængen mellem teori og praksis er vigtig for udviklingen af handle- og erhvervskompetencer.

Derfor er der fokus på, at alle får trænet i praksisnære situationer, og at alle lærer at anvende teoretisk viden til at beskrive, forstå og udvikle praksis.

Erfaringer fra praksis og undervisernes indsigt i arbejdsmarkedet bidrager til at styrke forståelse af, hvordan teori og praksis hænger sammen.

Klarhed, struktur og klassekultur

Underviserens ledelse af det enkelte hold sikrer, at der udvikles en kultur og et fællesskab, der er støttende, venligt og præget af gensidig respekt, og som understøtter dynamiske læreprocesser.

Undervisningen tilrettelægges, så den aktive læretid, og dermed elevernes og deltageres deltagelse, bliver størst mulig. Dette fordrer klarhed, sammenhæng og struktur i undervisningen, hvor læringsmålene, det faglige indhold og aktiviteterne er tydelige og kendte af eleverne.

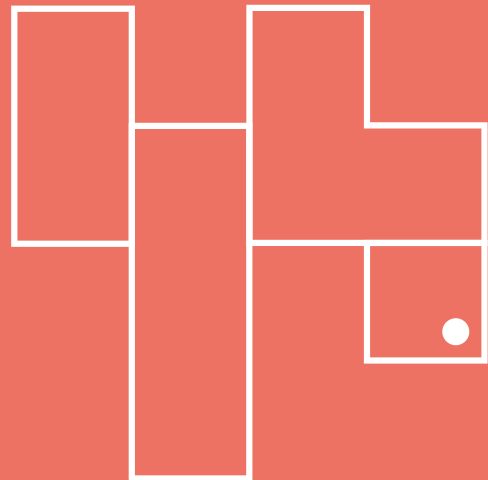
Digital handlekompetence

Samfundsudviklingen kalder på digital handlekompetence, hvorfor undervisningen skal tilrettelægges, så elever og deltagere bliver i stand til at handle med både kendte og endnu ikke opfundne digitale teknologier, og dermed kan varetage deres job nu og i fremtiden.

Det 21. århundredes kompetencer

Det 21. århundredes kompetencer skal være centrale elementer i underviserens værktøjskasse for at forberede elever og deltagere til fremtidens erhverv.

Her er der brug for aktive, kreative og medskabende producenter af innovative løsninger hvilket betyder, at elever og deltagere skal kommunikere og indgå i dialog med både kolleger og borgere i en bæredygtig kontekst.

6. Evaluerings- og kvalitetsarbejde

For at sikre og udvikle kvaliteten af undervisningen foretages der på SOSU Østjylland løbende systematiske undervisningsevalueringer.

På erhvervsuddannelserne indsamles der informationer til brug for udvikling af den daglige undervisning, i FPDG og i LUP'er.

Evalueringerne og kvalitetsarbejdet skal bidrage til en tydelig sammenhæng mellem skole- og oplæringsperioder.

I efteruddannelsen gennemføres der systematisk evluering af alle forløb på alle niveauer. De bidrager til fokus og udvikling af det faglige indhold, information og det generelle kvalitetsarbejde.

7. Professionelle læringsfællesskaber

Underviserne arbejder sammen i Professionelle læringsfællesskaber (PLF), som skal understøtte deres muligheder for i fællesskab at skabe gode læreprocesser og et godt læringsudbytte.

I PLF samarbejder underviserne om pædagogik, didaktik og ledelse af de enkelte hold. Målet er, at PLF skaber rammerne for en stærk og tryk-samarbejdskultur, hvor systematisk kollegial sparring er en naturlig del af undervisergerningen, og hvor der er mod til at iværksætte, eksperimentere og lære af hinandens praksis og også af hinandens usikkerhed og fejl.

Gennem arbejdet i PLF skabes et fælles sprog for den daglige underviserpraksis på SOSU Østjylland.

PLF bygger på 5 grundlæggende principper

- Fokus på læring
- Fælles værdier
- Deprivatisering af praksis
- Samarbejde
- Reflekterende dialoger

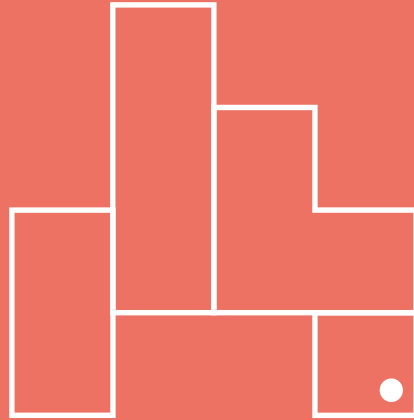
8. Pædagogisk ledelse

Den pædagogiske ledelse har til opgave at lede undervisernes praksis, læring og kompetenceudvikling med henblik på at højne undervisningens kvalitet og læringsudbyttet.

De pædagogiske ledere har samtidig også en vigtig rolle i forhold til at sikre et tæt samarbejde med arbejdsgiverne om sammenhængende uddannelsesforløb for alle.

Der arbejdes med følgende fem ledelsesdimensioner

- Etablering af klare mål og forventninger for undervisernes arbejde.
- Ressourcestyring, der matcher de strategier og opgaver, der initieres af den øverste ledelse på SOSU Østjylland.
- Sikring af undervisningens kvalitet.
- Ledelse af undervisernes læring og udvikling.
- Sikring af et velfungerende og trygt miljø for både elever, deltagere og undervisere.

FPDG

Fælles Pædagogisk
Didaktisk Grundlag

SOSU
Østjylland

Afdeling i Aarhus · Hedeager 33 · 8200 Aarhus N · +45 87 41 26 26
Afdeling i Silkeborg · Høgevej 4 · 8600 Silkeborg · +45 86 80 47 55
Afdeling i Skanderborg · Grønlandsvej 5 · 8660 Skanderborg · +45 86 80 47 55

sosuoj.dk · sosu@sosuoj.dk